

Rīcība ar miruša cilvēka ķermeni, kurš ir bijis inficēts ar Covid-19

Publicēts: 19.08.2020.

Atjaunināts: 05.07.2023.

Ja cilvēka nāves cēlonis ir:

bakas,

holera,

mēris,

Sibīrijas lopu mēris,

vīrusu hemorāģiskie drudzis (tai skaitā Ebolas vīrus slimība, Lasas drudzis, Mārburgas vīrus slimība, Krimas–Kongo hemorāģiskais drudzis),

smags akūts respiratorais sindroms (SARS),

Covid-19 vai no jauna parādījusies bīstama infekcijas slimība vai arī pastāv pamatotas aizdomas par to,

Veselības inspekcija informē mirušā cilvēka ķermeņa pārvadāšanas, glabāšanas, apbedīšanas vai kremēšanas un dezinfekcijas pasākumos iesaistītās personas par epidemioloģiskās drošības prasībām, tajā skaitā aizsargapģērba un individuālo aizsarglīdzekļu lietošanu.

[MK 2005. gada 19. jūlija noteikumu Nr. 523 "Kārtība, kādā ievēd valstīvai izved no tās miruša cilvēka ķermeni, pārvadā, glabā, apbedī vai kremē no infekcijas slimības miruša cilvēka ķermeni un veic obligāto patoloģiskā izmeklēšanu diagnostes precizēšanai pēc slimnieka nāves" 10. punkts.](#)

Vadlīnijas rīcībai ar miruša cilvēka ķermeni, kurš ir bijis inficēts ar Covid-19 vai par kuru ir pamatotas aizdomas, ka tas ir bijis inficēts ar Covid-19

Gatavojot apbedīšanai tādu miruša cilvēka ķermeni, kurš ir inficēts ar Covid-19 vai par kuru pastāv profesionāli pamatotas aizdomas par inficēšanos ar Covid-19 (turpmāk – miruša cilvēka ķermenis) un veicot standarta, neinvazīvu pēcnāves aprūpi, izmanto vismaz šādus individuālās aizsardzības līdzekļus – cimdi, ķirurģiskā maska un ūdensnecaurlaidīgs halāts ar garām piedurknēm, kā arī ievērot roku higiēnas nosacījumus.

Veicot tādas pēcnāves procedūras, kuru laikā var rasties šļakatas (aerosolus veidojošas procedūras), izmanto šādus individuālās aizsardzības līdzekļus – cimdi, ķirurģiskā maska un ūdensnecaurlaidīgs halāts ar garām piedurknēm, acu aizsargbrilles vai sejas vairogs, respirators (vēlams FFP2 vai FFP3), kā arī ievērot roku higiēnas nosacījumus.

Instrumentus, aizsargapģērbus un citus materiālus vai priekšmetus, kas bijuši saskarē ar mirušā cilvēka ķermeni, audiem, orgāniem un bioloģiskajiem šķidrumiem, ja tie ir:

vairākkārt lietojami – dezinficē saskaņā ar ražotāja norādījumiem;

vienreizlietojami – utilizē kā bīstamos atkritumus.

Mirušā cilvēka sagatavošanu apbedīšanai veic ierastajā kārtībā, ievērojot papildu piesardzības pasākumus!

Ja persona mirusi mājās

personīgās mantas, izmantojot cimdus, notīra ar mazgāšanas līdzekli un pēc tam dezinficē ar vismaz 70 % etanola šķīdumu vai 0,5 % nātrija hipohlorīta šķīdumu;

personas drēbes un citus audumus, piemēram, gultas veļu, mazgā veļas mazgājamā mašīnā ar veļas mazgāšanas līdzekli. Ieteicamā ūdens temperatūra ir 90° C, bet, ja tas nav iespējams, drēbes un citus audumus mazgā temperatūrā ne zemākā par 60° C;

personīgās higiēnas piederumi un citi priekšmeti (piemēram, zobu birste, pamperi, ķemme u.c.), kas izmantoti tiešā mirušā cilvēka aprūpē un nav dezinficējami vai to dezinfekcija nav droša vai lietderīga, uzskatāmi par bīstamiem atkritumiem. Tos savāc atsevišķi un pirms izmešanas kopējā atkritumu tvertnē dezinficē ar hloru saturošiem līdzekļiem 0,5 % koncentrācijā (nātrija hipohlorīta šķīdums) vai ievieto divos noslēgtos maisos un pēc septiņām dienām izmet kopējā atkritumu tvertnē.

Ja persona mirusi ārstniecības iestādē

personīgās mantas uzglabā kā potenciāli bīstamas infekcijas pārnesšanas ziņā un nodod piederīgajiem ar instrukcijām, kā veikt mantu dezinfekciju vai utilizāciju, izņemot dokumentus, kas nepieciešami apbedīšanas pakalpojumu saņemšanai – tos dezinficē un izsniedz piederīgajiem;

visas vienreizlietojamās medicīniskās ierīces, kas izmantotas tiešā mirušā aprūpē, kā arī personīgās higiēnas piederumi un citi priekšmeti (piemēram, zobu birste, pamperi, ķemme u.c.) vai medicīniskās ierīces, kas nav dezinficējamas vai to dezinfekcija nav droša vai lietderīga, uzskatāmas par bīstamiem atkritumiem. Šos atkritumus apstrādā saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 22. maija noteikumiem Nr. 353 "Ārstniecības iestādēs radušos atkritumu apsaimniekošanas prasības". Pēc atkritumu savākšanas tos ievieto dubultā ūdensnecaurlaidīgā maisā (pēc iespējas izmantojot maisu dzeltenā, sarkanā vai oranžā krāsā), aizlīmē un marķē kā bīstamos medicīnas atkritumus no bīstamās infekcijas slimības perēklā;

vidi, kurā atradies mirušais, tīra, izmantojot neitrālu mazgāšanas līdzekli, ar tai sekojošu dezinfekciju. Lieto dezinfekcijas līdzekļus, kas ir iedarbīgi pret koronavīrusiem (pret apvalkotajiem vīrusiem) vai 70 % etanola šķīdumu, vai 0,5 % nātrija hipohlorīta šķīdumu;

personas, kuras veic uzkopšanas un atkritumu apsaimniekošanas darbus, izmanto šādus individuālās aizsardzības līdzekļus – ķirurģiskā maska, cimdi, aizsargbrilles un halāts.

Miruša cilvēka ķermeni nedezinficē, bet, pirms transportēšanas uz pēcnāves aprūpes vietu, ievieto speciālā maisā, ja tas nepieciešams ķermeņa šķidrumu izdalīšanās dēļ. Pēc ievietošanas maisu dezinficē no ārpuses. Personas, kuras mirušā cilvēka ķermeni sagatavo transportēšanai, tajā skaitā saskaras arī ar speciālo maisu, lieto atbilstošus individuālās aizsardzības līdzekļus – cimdus un ūdensnecaurlaidīgu halātu ar garām piedurknēm.

Miruša cilvēka ķermeņa transportēšanai nav nepieciešams īpašs transporta aprīkojums vai transportlīdzeklis. To var veikt jebkurš apbedīšanas pakalpojuma sniedzējs.

Miruša cilvēka ķermeni drīkst apbedīt vai kremēt. Apbedīšanu vai kremēšanu veic, ievērojot šādus nosacījumus:

- mirušā cilvēka ķermenis nav jāievieto speciālā maisā, to nepieciešamības gadījumā izmanto tikai transportēšanas laikā;
- ja bērū laikā zārks ir atvērts, piederīgie ievēro 1m distanci un mirušā cilvēka ķermenim nepieskaras;
- personālam, kas nodrošina apbedīšanas vai kremēšanas procedūru, lietot cimdus un pēc cimdu novilkšanas rokas mazgāt ar ūdeni un ziepēm.